

Handläggare
Anders Eriksson

Lunds kommuns krigsorganisation

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

- att uppdra åt kommunkontoret att utveckla och ta fram formerna för Lunds kommuns krigsorganisation,
- att anmoda kommunens samtliga nämnder och styrelser att bidra med kunskap och resurser i arbetet,
- att uppdra åt kommunkontoret att återrapportera till kommunstyrelsen i december 2026, samt
- att finansiering ska ske genom att kostnaderna för genomförandet, 7 500 000 kronor för 2025 och 7 500 000 för 2026, beaktas i arbetet med ekonomi- och verksamhetsplan för åren 2025–2027.

Sammanfattning

För att möta totalförsvarets krav behöver Lunds kommun analysera all sin verksamhet ur ett totalförsvarsperspektiv och därefter fastställa kommunens organisation, uppgifter och bemanning under höjd beredskap (krig och krigsfara).

Det kommunen ska fastställa är:

- den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap,
- krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap, samt
- planering som avser såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Då kommunstyrelsen, enligt dess reglemente och enligt lag, är ytterst ansvarig för ledningen av det civila försvaret i kommunens organisation bör nämnden leda arbetet med att ta fram kommunens

krigsorganisation. Övriga nämnder och styrelser behöver avsätta tid och resurser för att analysera den egna verksamheten ur ett totalförsvarsperspektiv.

Kostnaderna för genomförandet av ett projekt för att fastställa Lunds kommuns krigsorganisation beräknas uppgå till 15 000 000 kronor fördelat över perioden 2025–2026.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att uppdra åt kommunkontoret att utveckla och ta fram formerna för Lunds kommuns krigsorganisation, att anmoda nämnderna att bidra med kunskap och resurser i arbetet, att uppdra åt kommunkontoret att återrapportera till kommunstyrelsen i december 2026, samt att finansiering sker genom att kostnaderna för genomförandet beaktas i arbetet med EVP 2025–2027.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2024-05-07 Lunds kommuns krigsorganisation

Ärendet

Bakgrund

Kommuner ska övergå till krigsorganisation vid högsta beredskap enligt 12 § förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap. Sveriges kommuner ska även ha de planer som behövs för att kunna upprätthålla sin verksamhet under höjd beredskap, vilket framgår av 4 § förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Enligt 3:2 lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap är kommunstyrelsen ansvarig för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva. Det innebär att krigsorganisationen behöver planeras och förberedas i fredstid. Vidare finns ett riksdagsbeslut om att en totalförsvarsupprustning ska vara genomförd 2030.

Planeringen för krigsorganisationen ska utformas och dimensioneras för att möta ett väpnat angrepp mot Sverige som inbegriper krigshandlingar på svenskt territorium. Utgångspunkten är att en kommun, under minst tre månader, ska kunna hantera en säkerhetspolitisk kris som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, samt krig under del av denna tid. Inledningsvis kan angreppet ha ett intensivt och snabbt förlopp med kort förvarning.

Föredragning

För att möta totalförsvarets krav behöver Lunds kommun analysera all sin verksamhet ur ett totalförsvarsperspektiv och därefter fastställa kommunens organisation, uppgifter och bemanning under höjd beredskap (krig och krigsfara).

Det kommunen ska fastställa är:

- den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap,
- krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap, samt
- planering som avser såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Då kommunstyrelsen, enligt dess reglemente och enligt lag, är ytterst ansvarig för ledningen av det civila försvaret i kommunens organisation bör nämnden leda arbetet med att ta fram kommunens krigsorganisation. Övriga nämnder och styrelser behöver avsätta tid och resurser för att analysera den egna verksamheten ur ett totalförsvarsperspektiv.

Omvärldsbevakning

Inspiration och kunskap har hämtats från cirka 10 kommuner som kommit långt i sitt arbete. Utifrån detta kan ett antal slutsatser dras:

- Arbetet är omfattande och det är därmed svårt att ta genvägar om lagkraven ska uppfyllas. Hela den kommunala organisationen måste delta i arbetet och Lunds kommun behöver räkna med *minst* två års genomförandetid.
- Ingen kommun gör likadant. Lunds kommun har därför ett antal strategiska val att göra under arbetets gång. Exempel på detta är hur ett eventuellt kommunstyrelseuppdrag om att genomföra projektet bör utformas, vilka delar som ska omfattas av försvarssekretess samt huruvida bolag/förbund ska involveras på något sätt.
- Det underlättar om arbetet bygger vidare på befintligt krisberedskapsarbete och tillhörande processer.

Erfarenheterna från andra kommuner visar även på ett antal framgångsfaktorer:

- Det behövs en projektgrupp på kommunkontor/motsvarande bestående av beredskapssamordnare, jurist, HR-strateg,

kommunikatör, utredare/utvecklare (som projektledare) samt någon från säkerhetsskyddsorganisationen.

- Arbetet behöver förankras hos bland annat ledningsgrupper, facklig samverkan och de enskilda medarbetarna.
- En strategisk kommunikationsplan bör tas fram i ett tidigt skede.
- Respektive förvaltning behöver utse egna projektgrupper.
- Metod för genomförande behöver utformas i enlighet med befintlig beredskapsprocess/styrprocess.
- En säkerhetsskyddsanalys behöver genomföras tidigt men kräver kompetensutveckling för förvaltningarna.

Genomförande

Förslagsvis tas Lunds kommuns krigsorganisation fram genom ett projekt. Ett förslag på projektplan har tagits fram och där beskrivs att arbetet genomförs i fem block under perioden maj 2024 till december 2026. Innehållet i de olika blocken framgår av bilden nedan. Arbetet har sin utgångspunkt i den befintliga beredskapsprocessen, bland annat arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

BLOCK 1: Uppstart/Etablering

Syfte: Att förankra projektet i kommunstyrelsen, att etablera en projektgrupp på kommunkontoret samt att färdigställa projektplanen.

BLOCK 2: Bred förankring och metodframtagning

Syfte: Att informera brett i kommunledningen om projektet, samt att ta fram metod för genomförande.

BLOCK 3: Arbete i förvaltningarna

Syfte: Att låta förvaltningarna analysera nämndens verksamhet och beroenden ur ett totalförsvarsperspektiv.

BLOCK 4: Sammanställning centralt

Syfte: Att sammanställa nämndernas underlag och ta fram ett förslag på Lunds kommuns krigsorganisation och nya styrdokument för höjd beredskap.

BLOCK 5: Politisk förankring och antagande

Syfte: Att Lunds kommuns nya styrdokument för höjd beredskap antas.

Förslaget är att projektet leds och samordnas av kommunkontoret. Resultatet av projektet kommer ligga till grund för kommunens fortsatta arbete med totalförsvarsupprustning.

Kostnaderna för att genomförandet av projektet att fastställa Lunds kommuns krigsorganisation beräknas uppgå till 15 000 000 kronor fördelat med 7 500 000 kronor per år över perioden 2025–2026.

Kostnaderna avser bland annat resursförstärkning på kommunkontoret, workshops och stöd till förvaltningarna.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att uppdra åt kommunkontoret att utveckla och ta fram formerna för Lunds kommuns krigsorganisation, att anmoda kommunens samtliga nämnderna att bidra med kunskap och resurser i arbetet, att uppdra åt kommunkontoret att återrapportera till kommunstyrelsen i december 2026, samt att

finansiering ska ske genom att kostnaderna för genomförandet beaktas i arbetet med ekonomi- och verksamhetsplanen för åren 2025–2027.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret.

Barnets bästa

Barn är en särskilt utsatt riskgrupp i samband med samhällsstörningar och kriser. Det nu aktuella arbetet bedöms därmed bidra till principen om barnets bästa.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för genomförandet beräknas uppgå till 15 000 000 kronor vilket föreslås beaktas i kommunstyrelsens driftsbudgetram i kommunens ekonomi- och verksamhetsplan för åren 2025–2027, då fördelat med 7 500 000 kronor per år över perioden 2025–2026.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, enheten för trygghet och säkerhet
Kommunkontoret, ekonomiavdelningen